

MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA AUTOBIOGRAFIJE INTERKULTURALNIH SUSRETA U NASTAVI STRANIH JEZIKA IZ PERSPEKTIVE UČITELJA FRANCUSKOGA JEZIKA

REA LUJIĆ

Sveučilište u Zadru, Odjel za francuske i iberoromanske studije
University of Zadar, Department of French and Iberoromance Studies

UDK: 37.014.53

Prethodno priopćenje / *Preliminary report*

Primljeno / *Received*: 14. IX. 2015.

Unatoč pozitivnim odgojno-obrazovnim ishodima interkulturalnoga pristupa u nastavi stranih jezika, i za učenike ali i za društvo u cjelini, neprikladni nastavni uvjeti i nedovoljna osposobljenost učitelja stranih jezika za ostvarivanje načela interkulturalne nastave neki su od čimbenika koji ograničavaju njegovu primjenjivost. Autobiografija interkulturalnih susreta, odgojno-obrazovni alat koji je Vijeće Europe (2009.) namijenilo promicanju interkulturalnoga odgoja i obrazovanja, valjan je nastavni materijal čiji koncept učiteljima omogućuje djelomično nadvladavanje spomenutih ograničenja u realizaciji načela interkulturalnoga pristupa u nastavi stranih jezika. Rezultati istraživanja percepcije Autobiografije interkulturalnih susreta kao mogućega nastavnoga materijala za uporabu u nastavi stranih jezika provedenoga među 27 učitelja francuskoga jezika, pokazuju da učitelji francuskoga jezika imaju pozitivne stavove prema navedenome odgojno-obrazovnome alatu kao i da razumiju mogućnosti njegova doprinosa razvoju učeničkih interkulturalnih kompetencija. Istraživanje je također pokazalo da učitelji osnovnim preprekama za uvođenje Autobiografije interkulturalnih susreta u svoju nastavu smatraju ograničenost vremenom i materijalna sredstva, ali i nastavni program. Navedeni rezultati stoga navode na zaključak da su osnovni preduvjeti za uklapanje Autobiografije interkulturalnih susreta u nastavu stranih jezika kvalitetnije obrazovanje učitelja stranih jezika i poboljšanje materijalnih uvjeta na radnome mjestu, ali i rasterećenje predmetnih programa za strane jezike.

KLJUČNE RIJEČI: *autobiografija interkulturalnih susreta, interkulturalna kompetencija, nastavni materijal, učitelji francuskog jezika*

I. UVOD

Iako se izraz *interkulturalna kompetencija* prvi put spominje već krajem 50-tih godina prošloga stoljeća (Hall, 1959), taj se pojam sustavno počinje proučavati tek sredinom 80-tih godina prošloga stoljeća, a u nastavi stranih jezika intenzivnije ga se poučava tek od sredine prvoga desetljeća 21. stoljeća (Petraović, 2010). Interkulturalni pristup nastavi učenike bi trebao pripremiti za prevladavanje etnocentrizma (Bennett, 2004), za razumijevanje i poštivanje razlika među ljudima i društvenim grupama (Piršl, 2007), odnosno za interkulturalnu komunikaciju kojom se poštuju osobitosti i svoje

i sugovornikove kulture (Byram, 1995), a što rezultira uzajamnim zadovoljstvom sugovornika (Kupka, 2008 u Spitzberg i Changnon, 2010).

Unatoč rezultatima istraživanja koji pokazuju pozitivne učinke nastave utemeljene na načelima interkulturalnoga pristupa (Barett, 2008; Bohinski i Leventhal, 2015), opravdanima se čine određeni prigovori primjenjivosti toga pristupa. Utemeljeni su na činjenici da interkulturalni pristup zahtijeva drugačiji pristup nastavnim temama i prilagođavanje sadržaja i materijala novim nastavnim ishodima. Stoga se postavljaju dva osnovna pitanja. Prvo je mogu li se, uz ograničenu satnicu i preveliki broj učenika u razredima, istodobno ostvariti dva podjednako važna cilja nastave stranih jezika, razvijanje komunikacijske kompetencije i razvijanje interkulturalne kompetencije (Häusler, 2001; Novak-Milić, 2006). Drugo je imaju li učitelji odgovarajuće kompetencije za ostvarivanje načela takve nastave (Bilić-Štefan, 2006). Naime, učitelji stranih jezika u RH svoje kompetencije za provođenje interkulturalnoga pristupa nastavi načelno procjenjuju pozitivnima (Petraović i Šenjuga, 2008 u Petraović, 2010). Međutim, čini se da učeničke interkulturalne kompetencije ne odgovaraju takvim samoprocjenama (vidi Filipan-Žignić, 2008, Legac, Mikulan i Siročić, 2007), a da zastupljenost interkulturalnih sadržaja u nastavi stranih jezika najviše ovisi o važnosti koju pojedini učitelj dodjeljuje razvijanju interkulturalne kompetencije (Petraović, 2010).

2. AUTOBIOGRAFIJA INTERKULTURALNIH SUSRETA

Odgojno-obrazovni alat Autobiografija interkulturalnih susreta (u nastavku teksta označit će se kraticom muškoga roda: AIS), izvorno objavljena 2009. na engleskome (Autobiography of Intercultural Encounters, kraticom AIE) i francuskome (Autobiographie de Rencontres Interculturelles, kraticom ARI), ishod je sustavnih nastojanja Vijeća Europe za poticanjem cjeloživotnoga razvoja interkulturalne kompetencije.

Teorijski koncept AIS-a utemeljen je na Byramovu (1997) trodimenzionalnom modelu interkulturalne komunikacijske kompetencije, čiji su odgojno-obrazovni ishodi operacionalizirani prema jedanaest sastavnica interkulturalne kompetencije. U Tablici 1 one su navedene prema francuskome izdanju ARI, 2009.

Kao što je to vidljivo iz Tablice 1, autori AIS-a smatraju da njegova uporaba učenicima omogućuje usvajanje određenih kulturalnih znanja, stjecanje seta pozitivnih stavova, poput tolerancije i empatije, te razvijanje brojnih vještina potrebnih za uspješan ishod interkulturalnoga susreta, kao što su fleksibilnost i kritičnost.

Tablica 1. Teorijski koncept interkulturalne kompetencije u AIS-u (prema ARI, 2009)

Dimenzije interkulturalne kompetencije	Sastavnice interkulturalne kompetencije	Odgojno-obrazovni ishod
Stavovi	Poštivanje	- otvorenost i zainteresiranost za druge - spremnost na prihvaćanje drugoga
	Empatija	- razumijevanje i prihvaćanje kulture drugoga
	Priznavanje identiteta	- razumijevanje identiteta drugoga iz očista njegove kulture
	Tolerancija na dvosmislenost	- prihvaćanje više perspektiva iste situacije
Znanja	Opća i specifična znanja	- poznavanje obilježja svoje kulture i kulture drugoga
Vještine	Otkrivanje i interakcija	- sposobnost otkrivanja potrebnih i relevantnih podataka o drugome
	Fleksibilnost	- sposobnost prilagodbe u nepredviđenim situacijama
	Komunikacijska svijest	- poznavanje verbalnih i neverbalnih pravila drugoga jezika
	Posredovanje	- sposobnost posredovanja među znanjima, ljudima i kulturama
	Kritička kulturna svijest	- sposobnost vrednovanja vlastite i kulture drugoga prema istim kriterijima
	Akcijska orijentacija	- spremnost na djelovanje u svrhu općeg dobra - razumijevanje veze između interkulturalizma i interkulturalnoga građanstva

2.1. ODGOJNO-OBRAZOVNI ALAT

Komplet AIS-a sastoji se od mape za učenika, priručnika za učitelja, seta tekstnih kartica i seta ilustracija. Učeničku mapu, koju je moguće ispunjavati samostalno ili uz pomoć učitelja, čini niz pitanja koja učenika strukturirano vode prema dubljem promišljanju i analizi specifičnoga interkulturalnoga susreta. U priručniku za učitelja objašnjen je teorijski okvir AIS-a te su predstavljene svrha i dimenzije interkulturalne kompetencije koju učenici razvijaju redovitom uporabom AIS-a. Priručnik čini vrlo važan dio kompleta AIS-a jer sadrži i praktične savjete koji pojednostavljuju njegovu uporabu u nastavi te omogućuju poučavanje interkulturalne kompetencije i onim učiteljima koji za to nisu odgovarajuće osposobljeni. Set tekstnih kartica koje predstavljaju sedam dijelova AIS-a i set ilustracija koje predstavljaju različite interkulturalne susrete učenicima mogu olakšati razumijevanje razgovora o interkulturalnom susretu, a učiteljima pojednostavniti početak i strukturu razgovora o interkulturalnome susretu.

2.2. NASTAVNI MATERIJAL PRILAGOĐEN NASTAVI STRANIH JEZIKA

Utemeljenost AIS-a na načelima suvremenoga interkulturalnoga pristupa u nastavi stranih jezika jedan je od razloga zbog kojih njegova uporaba može pridonijeti nastavnomu

okruženju koje podupire razvoj interkulturalne kompetencije. Osim toga, AIS se uklapa u odgojno-obrazovne ciljeve predviđene Nastavnim planom i programom za osnovne škole (2006), odgovara očekivanim učeničkim postignućima predviđenim Nacionalnim okvirnim kurikulumom za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2011) kao i ishodima kulturološke dimenzije građanske kompetencije Građanskoga odgoja i obrazovanja (2012), koje je od školske godine 2014./2015. potrebno uklopiti u nastavu stranih jezika. Neka od ograničenja u ostvarivanju načela interkulturalnoga pristupa u nastavi navedena u uvodu mogu se pomoću AIS-a nadići. Naime, kao kvalitetan nastavni materijal on može biti potpora nedovoljno osposobljenim učiteljima (posebno priručnik za učitelja i setovi kartica), a mogućnost da se mapa ispunjava *online* rješava problem skupoga ispisa materijala.

3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Ovim se istraživanjem željelo uvidjeti kakav stav prema vrijednosti AIS-a kao potencijalnoga nastavnoga alata imaju učitelji francuskoga jezika, razumiju li njegovu svrhu te kako bi ga koristili u svojoj nastavi. Istraživanjem su se također željeli utvrditi konkretni razlozi koje učitelji smatraju mogućim ograničenjima u uporabi AIS-a. Na temelju osobnoga iskustva autorice pretpostavljeno je da će učitelji prepoznati vrijednost materijala, posebno njegov doprinos razbijanju stereotipa te da će glavnim ograničenjima u uporabi AIS-a procijeniti vrijeme i nastavni program.

Za potrebe ovoga istraživanja stavova prema AIS-u kao dodatnomu nastavnoga materijala za uporabu u nastavi francuskoga jezika izrađen je i korišten anonimni *online* upitnik, kojemu se moglo pristupiti na stranici www.surveymonkey.com, a koji se sastojao od šest pitanja višestrukoga izbora. Osim poveznice prema upitniku, pozvani su ispitanici na adrese svoje elektroničke pošte dobili i primjerak mape za učenika i priručnik za učitelja na francuskome jeziku, objašnjenje cilja istraživanja i upute za ispunjavanje upitnika. Ispitanici su na pitanja mogli odgovoriti od sredine prosinca do kraja siječnja. Većina je upitnik ispunila za vrijeme zimskih školskih praznika.

U istraživanju je sudjelovalo 27 učitelja francuskoga jezika od ukupno 50 učitelja francuskoga jezika zaposlenih u osnovnim školama u RH koji su bili pozvani da ispune upitnik. Kako je uzorak bio prigodan i namjeran, iako upitnikom od ispitanika nisu traženi osnovni demografski podatci poput dobi, spola i mjesta stanovanja, pouzdano se može utvrditi da su svi ispitanici bili ženskoga spola zaposleni u gradskim sredinama. Niti jedan od ispitanika nije prethodno poznao koncept AIS.

4. REZULTATI I RASPRAVA

U nastavku teksta predstaviti će se rezultati istraživanja stavova učitelja francuskoga jezika prema AIS-u, raspoloživomu nastavnomu materijalu u okviru nastave stranoga jezika.

4.1. OPĆI STAVOVI PREMA AIS-U

Od ukupno 27 ispitanih učitelja, gotovo četiri petine, tj. 24 učitelja AIS smatra vrijednim nastavnim materijalom i prepoznaju korist koju bi od njegove uporabe mogli imati učenici. Samo se troje učitelja nije moglo odlučiti smatraju li AIS vrijednim nastavnim materijalom te bi li njegova uporaba učenicima mogla biti korisna. Stoga je moguće zaključiti da učitelji francuskoga jezika općenito pozitivno percipiraju AIS kao mogući nastavni materijal u nastavi stranih jezika što dokazuje njihovu sposobnost samostalnog prepoznavanja i procjenjivanja kvalitete nastavnih materijala, a što se čini dobrom pretpostavkom za uvođenje AIS-a u nastavu stranih jezika.

4.2. MIŠLJENJE O DOPRINOSU AIS-A UČENIČKIM KOMPETENCIJAMA

U skladu s općim pozitivnim stavom prema AIS-a, ispitanici su prepoznali višestruku odgojno-obrazovnu korist za učenike koji bi se njime služili AIS-om. U Tablici 2 navedeni su rezultati upitnika koji prikazuju mišljenje učitelja o mogućem doprinosu AIS-a razvoju učeničkih kompetencija.

Tablica 2. Čemu može pridonijeti Autobiografija interkulturalnih susreta?

Svrha AIS-a	N
Razgradnja stereotipa	19
Razvoj interkulturalne kompetencije	18
Razvoj višekulturalnoga društva	18
Razvoj višejezičnosti	14
Odgoj učenika – aktivnih građana	13
Umanjenje kulturološkoga šoka	9
Drugo	1

Iz Tablice 2 je razvidno da najviše ispitanika (ukupno 19, tj. nešto više od dvije trećine) AIS smatra nastavnim materijalom koji bi mogao pridonijeti razgradnji stereotipa jer je to posebno naglašen odgojni ishod u svim obrazovnim ciklusima nastave stranih jezika (NPiP, 2006; NOK, 2011).

Nadalje, 18 učitelja odgovora da AIS-a može doprinijeti razvijanju interkulturalne kompetencije i višekulturalnoga društva, čemu je možda djelomično pridonio i sam naziv procjenjivanoga nastavnoga materijala.

Iako razvoj višejezičnosti ne čini dio izravno navedenih odgojno-obrazovnih ishoda predviđenih teorijskim okvirom AIS-a, njega je kao mogući doprinos uporabe AIS-a odabralo je više od pola (14) ispitanika, možda i zbog naziva procjenjivanoga nastavnoga materijala.

Nešto malo manje od pola (13) ispitanika navelo je kao jedan od mogućih doprinosa uporabe AIS-a odgoj učenika kao aktivnih građana. Možda su takvi rezultati utemeljeni na trenutnoj aktualnosti koncepta višejezičnosti i aktivnoga građanstva, jer su svi učitelji na početku školske godine 2014./2015. bili obvezni u svoje predmetne programe uvrstiti ishode GOO-a te su glavne teme županijskih i međuzupanijskih stručnih vijeća za učitelje

francuskoga jezika bile načini uvrštavanja ishoda GOO u program francuskoga kao stranoga jezika.

Konačno, samo trećina učitelja (9) smatra da bi uporaba AIS-a mogla doprinijeti umanjenju kulturološkoga šoka. Možda je tomu uzrok eventualni stav učitelja prema kojemu je kulturološki šok potrebno umanjiti prije, a ne nakon interkulturalnoga susreta.

Jedan ispitanik također je dodao da smatra da AIS pridonosi i razvijanju tolerancije, koja također čini dio interkulturalne kompetencije (Byram, 1997; Andraka i Petravić, 2007 u Petravić 2010).

4.3. NAČINI UVOĐENJA AIS-A U NASTAVU STRANIH JEZIKA

Rezultati istraživanja pokazuju da su učitelji francuskog jezika spremni AIS uvesti u nastavu stranih jezika i to kao dio jedne od redovitih nastavnih jedinica, zatim kao zasebnu nastavnu jedinicu i konačno kao zadatak za samostalni rad kod kuće, što je prikazano u Tablici 3.

Tablica 3. Na koji način biste AIS uveli u svoju nastavu?

Način korištenja	N
dio jedne od redovitih nastavnih jedinica	13
zasebna nastavna jedinica	12
samostalni rad kod kuće	10

Iz Tablice 3 razvidno je da bi 13 učitelja AIS-om nadopunjavalo jednu od redovitih nastavnih jedinica, 12 učitelja bi ga obradilo kao zasebnu nastavnu jedinicu, dok bi ga 10 učitelja AIS-a iskoristilo kao zadatak za domaću zadaću. Budući da se tek na trećemu mjestu smjestila samostalna uporaba AIS-a, iako s nevelikom razlikom, čini se da su ispitanici svjesni važnosti svoje uloge u ispunjavanju AIS-a, kako zbog novosti nastavnoga materijala tako i zbog procijenjene razine komunikacijske kompetencije učenika.

4.4. MOGUĆA OGRANIČENJA U UPORABI AIS-A U NASTAVI STRANIH JEZIKA

Sukladno sve većim zahtjevima koje obrazovni sustav postavlja pred učitelje, kao i lošim materijalnim radnim uvjetima, posve se očekivanima i razumljivima čine rezultati koji predstavljaju ograničenja u mogućem korištenju AIS-a (vidi Tablicu 4).

Tablica 4. Što vas može spriječiti u korištenju navedenoga alata?

Ograničenje	N
vremensko	19
programsko	17
materijalno	13
nezainteresiranost	5
nepostojanje hrvatske inačice	1
ostalo	1

Iz Tablice 4 vidljivo je da najviše (19) ispitanika glavnim ograničenjem u uporabi AIS-a smatra vrijeme. Iz odgovora je, nažalost, nemoguće zaključiti jesu li učitelji pritom mislili na nedovoljno vremena za ispunjavanje AIS-a tijekom jednoga školskoga sata, nemogućnost uvođenja AIS-a s obzirom na formalni, odnosno izvedbeni nastavni plan i program ili preopterećenost poslom koja im otežava uporabu dodatnih nastavnih materijala. No stalno proširivanje opsega učiteljskih obveza doista ne ostavlja dovoljno prostora ni za upoznavanje s novim nastavnim materijalima niti za njihovu uporabu u nastavi.

Velik broj ispitanika (njih 17) odabralo je kao ograničenje programske odrednice nastavnoga predmeta. Iz ovoga je rezultata moguće zaključiti da ispitani učitelji francuskoga jezika nisu prepoznali uklopljenost ciljeva AIS-a u programska određenja francuskoga kao stranoga jezika, kao i usklađenost ishoda AIS-a i GOO-a.

Gotovo polovica ispitanika (njih 13) bitnim ograničavajućim čimbenikom smatra nedovoljna materijalna sredstva. Na temelju tih odgovora trebalo bi provjeriti: imaju li učitelji na raspolaganju u svojim školama pisane, jesu li škole dovoljno kvalitetno informatički opremljene da bi svi učenici mogli pristupiti *online* inačici AIS-a, a ako i jesu, imaju li učitelji stranih jezika pristup informatičkoj učionici.

Iako je samo 5 ispitanika navelo nezainteresiranost kao čimbenik koji bi ih ograničio u uporabi AIS-a, trebalo bi ispitati razloge te nezainteresiranosti. Možda je riječ o općenitoj zasićenosti učitelja novim sadržajima, a možda su ispitanici smatrali da bi njihovi učenici mogli biti nezainteresirani za uporabu AIS-a.

Iako AIS ne postoji u hrvatskoj inačici, samo je 1 ispitanik izjavio bi to mogao biti jedan otežavajući čimbenik te je jedan od ispitanika samoinicijativno kao prepreku uporabi AIS-a naveo još i veliki broj učenika u razredu – ograničenje nametnuto pedagoškim standardom i nedovoljnu jezičnu kompetenciju učenika – ograničenje koje se čini premostivim ako učenici mapu ispunjavaju na satu stranoga jezika uz pomoć učitelja. Jedan drugi ispitanik je komentirao: *“Na satovima stranih jezika možemo razgovarati o upoznavanju i prihvaćanju različitosti. Međutim, ne vidim svrhu vođenja dnevnika ili mape o upoznavanju stranih osoba”*. Ovakav komentar pokazuje potrebu za čvršćom strukturom aktivnosti koje su namijenjene razvijanju interkulturalne kompetencije unutar nastave jer očito neki učitelji ipak nisu svjesni mogućih nedostataka povremenoga i nestrukturiranoga razgovora o interkulturalnim temama. Čini se da nisu svjesni ni toga da ih njihovo osobno iskustvo ne čini dovoljno spremnim za kvalitetno poučavanje interkulturalne kompetencije (Novak-Milić, 2006).

5. ZAKLJUČAK

Budući da je ovo istraživanje pokazalo da velika većina ispitanika, gotovo četiri petine, Autobiografiju interkulturalnih susreta smatra vrijednim i korisnim nastavnim materijalom moguće je zaključiti da učitelji francuskoga jezika općenito imaju pozitivan stav prema njoj. Isto je tako moguće utvrditi da učitelji francuskoga jezika razumiju njezinu uporabnu vrijednost doživljavajući je prvenstveno alatom za razgradnju stereotipa, razvoj interkulturalne kompetencije, višekulturalnoga društva i višejezičnosti, ali i za odgoj učenika – aktivnih građana i za umanjene kulturološkog šoka. Ispitanici su različito odabrali način kako bi uveli Autobiografiju interkulturalnih susreta u svoju nastavu – podjednako kao

dio jedne od redovitih nastavnih jedinica i kao zasebnu nastavnu jedinicu, nešto manje kao samostalan rad učenika kod kuće.

Istraživanje je također pokazalo da ispitanici glavnim ograničenjem u korištenju Autobiografije interkulturalnih susreta smatraju nedostatak vremena, nešto manje od polovice nedostatak materijalnih sredstava. Mali je dio kao ograničenje navelo vlastitu nezainteresiranost. Međutim, gotovo dvije trećine ispitanika ograničenjem smatra propisani predmetni program, što pokazuje da nisu prepoznali uklopljenost njezinih ciljeva u programska određenja francuskoga kao stranoga jezika, kao i usklađenost njezinih ishoda s Građanskim odgojem i obrazovanjem.

Stoga se na temelju ovoga istraživanja koje pokazuje opće pozitivne stavove prema Autobiografiji interkulturalnih susreta, ali i glavne prepreke njezinoj uporabi, može zaključiti da su tri osnovna preduvjeta koja bi trebalo zadovoljiti kako bi se Autobiografija interkulturalnih susreta mogla uvesti u nastavu stranih jezika: tematski rasteretiti predmetne programe, poboljšati materijalne uvjete rada u školama, unaprijediti osnovno i cjeloživotno obrazovanje učitelja stranih jezika u smjeru što boljega razumijevanja interkulturalne kompetencije i njenoga mjesta u nastavnim programima stranih jezika.

LITERATURA

Bennett, M. J. (2004) Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity. U: Paige, R. M. (ur.), *Education for the intercultural experience*, Yarmouth, Intercultural Press, str. 21-71.

Bilić-Štefan, M. (2006) Uključivanje interkulturalne komunikacijske kompetencije u poučavanje stranih jezika, *Odgojne znanosti* sv. 8 (11), str. 279-288.

Bohinski, C. A. i Leventhal, Y. (2015) Why in the world would I want to talk to someone else about my culture?, *The EUROCALL Review*, sv. 23 (1), str. 11-17.

Byram, M. (1995) Acquiring Intercultural Competence: A Review of Learning Theories. U: L. Sercu (ur.), *Intercultural Competence: The Secondary School*, Aalborg: Aalborg UP, str. 53-69.

Byram, M. (1997) *Teaching and assessing intercultural communicative competence*, Clevedon, England, Multilingual Matters.

Byram, M., Barrett, M., Ipgrave, J., Jackson, R., Méndez García, M. (2009a) *Autobiographie de Rencontres Interculturelles pour jeunes apprenants*. Conseil de l'Europe, Strasbourg.

Filipan-Žiganić, B. (2008) Das Konzept der Mehrsprachigkeit und Interkulturalität in der Grundschule – Stand und Perspektiven. U: Sarter, H. (ur.), *Lehrerkompetenzen und Lernerfolge im frühen Fremdsprachenunterricht*. Aachen: Shaker Verlag, str. 1-13.

Hall, E. T. (1959) *The Silent Language*, New York, Doubleday.

Häusler, M. (2001) Landeskunde im fremdsprachlichen Unterricht, *Zagreber Germanistische Beiträge*, br.10, str. 93-111.

Kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. 2012.

Legac, V., Mikulan, K., i Siročić, D. (2007) Razvoj interkulturalne svjesnosti kod učenika mlađe školske dobi, Dijete i jezik danas. Zavičajnost u nastavi hrvatskog jezika – interkulturalnost u nastavi stranih jezika. *Zbornik radova s međunarodnoga stručnoga i znanstvenoga skupa*. Čakovec – Osijek, str. 139-159.

Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje. Zagreb, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, 2011.

Nastavni plan i program za osnovnu školu. Zagreb, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, 2006.

Novak-Milić, J. (2006) Međukulturalna kompetencija u nastavi stranoga i drugoga jezika, *Strani jezici*, sv. 35(3), str. 269-275.

Petravić, A. (2010) *Udžbenik stranog jezika kao mjesto susreta kultura: slike stranoga i vlastitoga u hrvatskim udžbenicima njemačkog jezika*, Zagreb, Školska knjiga.

Piršl, E. (2007) Interkulturalna osjetljivost kao dio pedagoške kompetencije. U: V. Previšić, N. N. Šoljan, N. Hrvatić (ur.), *Pedagogija – prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja*, Zagreb, Hrvatsko pedagoško društvo, str. 275-292.

Spitzberg, B. H., Changnon (2009) Conceptualizing Intercultural Competence. U: Dearthoff, D. K. (ur.), *The Sage Handbook of Intercultural Competence*: Thousand Oaks, SAGE Publications Inc., str. 2-53.

POSSIBILITIES AND LIMITS OF THE AUTOBIOGRAPHY OF INTERCULTURAL ENCOUNTERS IN THE FOREIGN LANGUAGE CLASSROOMS FROM THE FRENCH LANGUAGE TEACHERS' PERSPECTIVE

SUMMARY

Despite numerous positive outcomes of the intercultural approach in the second language teaching, both for the individuals and the society as a whole, its realization in the foreign language classes seems to be limited by different kinds of obstacles. Some of them are the limited school working conditions and the lack of the foreign language teachers' competence to teach according to the main intercultural principles. The *Autobiography of Intercultural Encounters* is an educational tool created in 2009. by the Council of Europe which seems to be a completely valid teaching material to use in Croatian foreign language classrooms with the concept which provides the possibility to overcome some of the above mentioned obstacles. In order to determine the way teachers perceive the *Autobiography of Intercultural Encounters*, this small scale descriptive research has been conducted among 27 French language teachers working in the Croatian primary schools. The results show that the participants have recognized the possibilities of the material as well as its main limits which could prevent foreign language teachers to use it, like restricted time, curriculum limitations, and poor school conditions. These results lead us to the following conclusion: in order to introduce the *Autobiography of Intercultural Encounters* in the Croatian foreign language classrooms, foreign language curriculums should be modified in the way that better intercultural education should be provided for all the foreign language teachers, the teachers' working conditions should generally be improved and more supportive and finally foreign language curriculum should be modified.

KEY WORDS: *autobiography of intercultural encounters, French language teachers, intercultural competence, teaching tool*

